

ITALIJA JE DOBILA NOVO VLADO

Od česa je odvisna izvedba načrtanega programa

Novo Fanfanijevo vlado bodo podpirali tudi socialisti - Enajst glavnih programskih točk - Dežela Furlanija-Juljska krajina bo ustanovljena pred državnoborskimimi volitvami leta 1963?

V sredo se je v Italiji zaključila vladna kriza. Demokristjanski prvak Amintore Fanfani, ki ga je predsednik Gronchi naprosil, naj prevzame nalogo za sestavo nove vlade, je povabilo dokončno sprejel. Zato je predsednik republike izdal odlok, s katerim je Fanfanija ponovno imenoval za ministrskega predsednika. Na Fanfanijev predlog je Gronchi imenoval tudi nove ministre, ki jih je skupno 24, nato pa bodo vsi skupaj položili pred predsednikom republike pri-sego. S tem se bo tudi zaključil postopek, ki ga predvideva ustava za sestavo nove vlade.

Preden bo pa vlada lahko pričela redno delo, se bo morala predstaviti parlamentu; poslanci in senatorji se bodo morali z javnim in poimenskim glasovanjem izreči za za-upnico ali proti njej. Ker ustava določa, da se mora nova vlada predstaviti parlamentu največ deset dni, potem ko je položila pri-sego pred predsednikom republike, lahko pričakujemo, da se bo glasovanje o zaupni-ci zaključilo prve dni marca.

IZPOLNJENA POGOJA

Izid glasovanja je že danes znan, kajti nova vlada lahko računa na podporo 190 senatorjev (od skupnih 249) in 385 poslancev (od skupnih 596), se pravi mnogo več od absolutne večine glasov, ki jo predvideva ustava.

Zadnja vladna kriza se je torej končala mnogo prej, kot so pričakovali tudi največji optimisti. Zaključila se je dejansko zadnji ponedeljek, ko je osrednji odbor so-cialistične stranke soglasno ugotovil, da se gospodarsko-socialni program, ki ga name-rava izvesti ta Fanfanijeva vlada, v veliki meri sklada s programom, ki ga postavljajo socialisti. Kot znano, so ti v začetku decem-bra sklenili, podprejo tisto vlado, ki bi se otresla desničarskega varuštva in se pred-stavila z natančno določenim gospodarskim in socialnim programom.

Ker so demokristjani, socialni demokrati in republikanci, se pravi stranke, iz katerih bo izšla sredinsko-levičarska vlada, oba po-goja izpolnili, nimajo socialisti zdaj vzroka, da bi ne mogli dosledno izvajati svojih skle-pov. Pridrži so si le pravico, da po Fanfanijevem programatičnem govoru v par-la-mentu določijo obliko podpore vladi, in si-cer, ali naj njih poslanci ter senatorji gla-sujejo za zaupnico ali pa naj se glasovanja vzdržijo.

Program nove vlade, za katerega so se sporazumeli krščanski demokrati, republi-

kanci in socialni demokrati, vsebuje enajst glavnih točk. V prvih dveh poudarja zve-stobo vlade atlantskemu zavezništvu in po-litiki evropskega združevanja ter nasproto-vanje slehernemu totalitarizmu tako z de-snice kot z leve. Zatem napoveduje, da se bosta v okviru ministrstva za proračun in načrtovanje ustanovila odbora ministrov in strokovnjakov, s pomočjo katerih bo država urejevala gospodarski razvoj v deželi. Naslednja točka predvideva ustanovitev sa-moupravnih dežel. V ta namen bo vlada najprej pripravila zakon, ki bo urejeval fi-nančna vprašanja, in zakon za izvolitev posameznih deželnih svetov ter bo hkrati predlagala tiste spremembe v sedanji občin-ski in pokrajinski zakonodaji, ki jih zahte-va nova državna ureditev.

ZA ŠOLSTVO

Vse kaže, da do ustanovitve samoupravnih dežel ne bo prišlo pred prihodnjimi državnoborskimi volitvami v poletju leta 1963. Do tega časa pa bodo baje ustanovili le samoupravno deželo Furlanijo-Juljsko krajino, ki se bo od ostalih v tem razliko-vala, da bo imela poseben statut.

Program nato obravnava vprašanje šol-stva. Že obstoječi 10-letni načrt bodo tako spremenili, da bodo delno pospešili njegovo izvedbo. Pripravili bodo triletni načrt za najnujnejše potrebe vseh šol, posebno paž-njo pa bodo posvetili otroškim vrtcem. Za štipendije dijakom bo v prvih treh letih na razpolago 18 milijard lir. Predvidevajo se tudi določene spremembe za srednjo šo-lo, kjer bo pouk latinščine baje neobvezen.

Hkrati bodo izvedli anketo, katere izid bo služil za pripravo novega načrta o reformi šolstva. Ob tej priliki pa bodo proučili vprašanje zasebnih šol. Ta problem je že dolgo let kamen spotike, ker večina demo-kristjanov zagovarja stališče, da mora dr-žava finančno podpirati tudi nekatere za-sebne vzgojne zavode, medtem ko se druge stranke temu upirajo, češ da je to stališče protiustavno. Demokristjani imajo seveda pred očmi številne katoliške šole in zavode, od katerih bi mnoge brez denarne pomoči države ne mogle shajati.

PODRŽAVLJANJA

Kar zadeva energetske vire, je v progra-mu rečeno, da bodo čimprej poddržavili pro-izvodnjo jedrske energije, o električni ener-giji pa je določeno, da bo vlada problem še globlje proučila. V tej zvezi je treba ome-niti, da so se demokristjani izrecno obveza-li, da ne bodo nasprotovali poddržavljenju celotne električne industrije, če bo vlada mnenja, da je to potrebno.

Na področju kmetijstva bo država z niz-koobrestnimi posojili in z drugimi oblikami pomoči podpirala nastanek malih in sred-njih posestev, na katerih bodo kmetje tudi lastniki zemlje, ki jo bodo obdelovali. To pomeni, da bo kmetijska politika težila po odpravi spolovinarstva, kolonstva itd.

Zadnje točke programa obravnavajo davč-no politiko, gradnjo ljudskih hiš, vprašanje gradbenih zemljišč, za katere je že v teku odobritev zakona o primernejšem obdavče-vanju, in končno problem odnosov med

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tokrat se je posrečilo tudi Amerikancem

V torek je štiridesetletni polkovnik John Glenn doprinesel Združenim državam toli-ko pričakovani dan zmagoslavja. Po mnogih neuspelih predpripravih, ki so vedno v zad-njem hipu prekinjale polete, je v torek ob 9.48 (pri nas je bila ura 15.48) švignil v osvetje v kabini »Friendship seven«, kar pomeni »prijateljstvo sedmih«, toliko je namreč priglasih ameriških prostovoljcev za odlet v vesolje. Štiri ure 56 minut je drzni polkovnik letel trikrat okoli zemlje z naglico 28 tisoč kilometrov na uro. Dose-gel je najvišjo višino 256 kilometrov. Ves čas poleta je oddajal poročila v oporišče na rtiču Canaveral, delno je tudi sam vodil vesoljski izstrelek. Prav v tem dejstvu in v srečnem povratku na skoraj točno določeno

mesto v morju pri Bermudih vidijo znan-stveniki največji tehnični dosežek. Poleti v vesolje so po tem drugem ameriškem in istotako drugem sovjetskem poletu postali skoraj varna zadeva.

Glenna, ki se po dolgem poletu 130 tisoč kilometrov počuti prav dobro, je sprejela vsa Amerika kot pravega triumfatorja. Za znanstveni napredek vesoljskih poletov je ta poizkus neprecenljive važnosti. Združene države se pa ne nameravajo ustaviti pri tem poletu. Še v tem letu bodo napravili pet enakih poletov v še večjem obsegu. Vse-mirska letala bodo mogla ostati v vsemirju tudi po en teden nepretrgoma. Po teh po-izkusih bo polet na druge svetove postal morda že vsakdanja vožnja.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 25. februarja, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski zbori; 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Riževo drevo« — pravljica (Franjo Kumer), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Glasba po željah; 13.00 Kdo, kdaj zakaj — Odmevi tedna v naši deželi; 17.00 Za smeh in dobro voljo — povernitev; 19.15 Nedeljski vestnik; 22.00 Nedelja v sportu.

• PONEDELJEK, 26. februarja, ob: 18.00 Italijansko na radiu; 18.30 Mladi solisti: Trio »Pro Musica«; 19.00 Znanost in tehnika — Aldo Stefančič: »Biološki učinki gama žarkov« — »Kako in do kakšne mere lahko vzdržimo radioaktivno žarčenje«; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Glinka: »Buslan in Ljudmila«, opera v petih dejanjih — 1., 2. in 3. dejanje. Orkester in zbor moskovskega gledališča Bolšoj.

• TOREK, 27. februarja, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Radijska univerza — Tone Penko: »Hormoni« — »Hormoni, ki urejajo značaj in življenjsko silo«; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Slovenske Laure — Martin Jevnikar: »Dragotin Kette in Angela Smoletova«; 21.35 Glinka: »Buslan in Ljudmila«, opera v petih dej. — 4. in 5. dej.

• SREDA, 28. februarja, ob: 18.00 Slovensčina za Slovence; 18.30 Italijanski operni pevci: »Titta Ruffo«; 19.00 Zdravstvena oddaja (dr. Milan Starec); 20.30 »Svetloba in senca«, dve radijski sliki (Djordje Lebovič - Maks Sah), igrajo člani RO nato »Iz babičine glasbene skrinjice«.

• ČETRTEK, 1. marca, ob: 18.00 Radijska univerza — Msgr. Jakob Ukmar: Iz zgodovine vesoljnih cerkvenih zborov: »Število dosedanjih koncilov« — 1. cerkveni zbor v Niceji; 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja — Koncerti v Avguste: »Heroična doba 1915-1925«; 19.00 Širimo obzorja — Sveta si zemlja in blagor mu komur plodiš (Rado Bednarik); »Nova goriška predmestja«; 20.30 Simfonični koncert. Približno ob 21.20: Književnost — Josip Tavčar: »Giuseppe Dessi in njegov roman »Dezertar««. Približno ob 22.20: Umetnost — Claudio Gorlier: »Kultura New Deal«.

• PETEK, 2. marca, ob: 13.30 Glasba po željah; 18.00 Italijansko na radiu; 18.30 Skladbe sodobnih jugoslovanskih avtorjev; 19.00 Sola in vzgoja — Ivan Theuerschuh: »Vzgojna posve ovalni«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Koncert operne glasbe; 22.00 Novele 19. stoletja — Nikolaj Gogol: »Izgubljeno pismo«.

• SOBOTA, 3. marca, ob: 15.30 »Prevajanka«, dramatisirana zgodba (Girolamo Rovetta), igrajo člani RO; 16.30 Koncert sopranistke Lorne Rouse, pri klavirju Aleksander Konstantinides; 17.45 Dante Alighieri: Božanska komedija — Nebesa 16. sprev. Prevedel Alojz Gradnik, pripravil B. Tomažič; 19.00 Pomenek s poslušalkami; 20.40 Zbor »Jacobus« Galus; 21.00 Za smeh in dobro voljo; 21.45 Ravel: Bolero, Valček.

TEDENSKI KOLEDARČEK

25. februarja, nedelja: 2. predpostna
26. februarja, ponedeljek: Matilda
27. februarja, torek: Gabrijel
28. februarja, sreda: Roman
1. marec, četrtek: Albin
2. marec, petek: Neža Praška
3. marec, sobota: Anzelm

tržaška knjigarna

sprejema naročnike za

NOVI SLOVENSKI PRAVOPIS

Vešan bo v polusnju in bo stal za naročnike 4500.- iir. Za druge bo prodajna cena znatno višja.

Zares nekaj edinstvenega...

Na seji tržaškega občinskega sveta, ki je bila 19. t. m., je župan dr. Franzil ob zaključku razprave o občinskem proračunu med drugim omenil tudi londonsko spomenico o soglasju in v tej zvezi izjavil, da dogovoru med italijansko in jugoslovansko vlado ni zanikal in še vedno ne zanika pravne veljavnosti. V utemeljitev svojega stališča je prebral razsodbo državnega sveta z dne 8. novembra 1961.

Državni svet, ki je tudi posvetovalni organ vlade in parlamenta za upravna in pravna vprašanja, je ovrgel trditve, češ da londonski sporazum ni pravno veljaven in da se zato ne more izvajati, ker parlament ni z zakonom pooblastil predsednika republike, naj ga ratificira, kot določa 80. člen italijanske ustave. V razsodbi je rečeno, da ta postopek ni potreben, ker jugoslovansko italijanski dogovor ne spada med tiste mednarodne pogodbe, ki jih našteva 80. člen ustave in ki jih mora potrditi tudi parlament.

POZIV GOSPE NINE

V nedeljo je govorila Nina, žena Nikite Hruščeva v angleškem jeziku po moskovskem radiu. Njen govor je bil namenjen predvsem angleškim materam in ženam. V njem je pozvala tudi vse prebivalce Združenih držav, naj delajo na to, da se uniči vse atomsko orožje in naj Amerika živi v prijateljstvu s Sovjetsko zvezo kot za časa Rooswelta. Nadaljevala je, da mora zginiti grozeča vojna nevarnost. Krivdo je pa zvrnila na Združene države in zapadne velesile, ki da so prekinile pogajanja za atomsko razorožitev. Dodala je tudi, da je prejela na stotine pism od ameriških žena, ki jo prosijo naj zastavi svojo besedo za mir.

Ne dvomimo, da je poziv prve žene v Sovjetski zvezi odkritosrčno mišljen, toda nasloviti bi ga morala na dve strani in tudi na svojega moža, čigar mnenje je v glavnem tolmačila po moskovskem radiu.

Državni svet se sklicuje na 87. člen ustave, ki med drugim pravi, da ratifikacija mednarodnih pogodb sodi med splošne naloge predsednika republike, ki ni za ratifikacijo vsake pogodbe dolžan prej dobiti pooblastilo od parlamenta. Zato — nadaljuje državni svet — je odlok o imenovanju generalnega vladnega komisarja v Trstu zakonit in v skladu z ustavnimi določili.

Vse to omenjamo, ker se pri nas v tem pogledu dogaja nekaj zares čudnega. Za državni svet in tržaškega župana je londonski sporazum pravno veljaven, torej obstaja in se lahko izvaja, tržaški sodniki in, kot se zdi, tudi sam g. generalni komisar pa niso tega mnenja, (Dr. Mazza je namreč nekemu slovenskemu odposlanstvu pred kratkim izjavil, da londonski dogovor ni »notranji zakon«).

Ker takšno mnenje prihaja predvsem do izraza, kadar gre za tista določila londonskega govora, ki so v korist naši manjšini, je jasno, da tu nekaj ni v redu. Dejstvo, da tržaški sodniki in baje tudi generalni komisar ter državni svet zavzemajo do tako važnih vprašanj povsem nasprotujoča si stališča, je menda nekaj edinstvenega. Zares skrajni čas je, da se v tej zadevi naredi red, kajti drugače se ne bo samo čedalje bolj utrjevalo prepričanje, da se hote ne čejo izpolnjevati manjšinska določila, temveč da se vrh tega oblastva z nami še norčujejo.

Morda bi bilo potrebno celotno zadevo predložiti ustavnemu sodišču, ki naj dokončno razsodi, ali so sporazum, oziroma njegova določila v skladu z ustavo, kar velja tudi za razne še obstoječe fašistične zakone.

Tržaškemu županu, pa si ob tej priložnosti dovoljujemo postaviti samo tole vprašanje. Zakaj ne prične na ozemlju svoje občine izpolnjevati določil londonskega sporazuma (na primer tisto o dvojezičnih napisih), če je res prepričan o pravni veljavi in izvedljivosti sporazuma? Ali ni doslednost lepa čednost, g. Franzil?

Od česa je odvisna izvedba načrtanega programa

(Nadaljevanje s 1. strani)

sindikati in delodajalci.

S tem obširnimi programom se bo nova vlada v kratkem predstavila parlamentu in bo tudi prejela zaupnico, ker jo bodo posredno ali neposredno podprli tudi socialisti. Drugo vprašanje je seveda, ali bo ta program tudi v celoti izveden. Teoretično je to možno, vendar danes še ni mogoče natančno predvideti, kako se bo delo vlade in parlamenta dejansko razvijalo. Dosledno izvajanje programa bo namreč mogoče, če bo vlada imela vselej vso podporo strank, ki jo sestavljajo ali podpirajo. To velja predvsem za demokristjane in socialiste. Kar zadeva Kršč. demokracijo, je sicer res, da se je ogromna večina stranke na zadnjem kongresu v Neaplju izrekla za novo politiko, a šele bodočnost bo pokazala, ali so do ločeni, tudi vplivni krogi v stranki iskreno in brez miselnih pridržkov obljubili svoje sodelovanje pri izvajanju programa, ki sta ga obrazložila glavni tajnik Moro in predsednik Fanfani.

Sličen položaj je tudi v socialistični stranki, ker obstajajo precejšnje razlike med avtonomistično strujo, ki jo vodi glavni tajnik Nenni, in levičarsko strujo, ki je v manjšini, a je zelo bojevit. Do programa nove vlade sta obe struji doslej uradno zavzeli enotno stališče. Levičarji pa so jasno povedali, da se bodo tudi v bodočnosti zavzemali za enotnost delavskih vrst in da se bodo zato odločno upirali težnji, da se pretržejo vse vezi s komunisti.

Gre, kot vidimo, za globoke razlike v zelo važnih vprašanjih, ki so zdaj nekako v ozadju, vendar bodo gotovo postala spet aktualna.

Izvedba novega vladnega programa in utrjevanje nove politike sta torej dejansko odvisni od notranjega razvoja demokristjanske in socialistične stranke. Sredinsko - levičarska vlada bo torej mogla z uspehom izvesti svoj načrt, če bo dvema večinskima strujama v strankah uspelo pridobiti več prijateljev, ki bodo res prepričani v pravilnost nove politike.

Sporazum med Francijo in Alžirijo že sklenjen?

Dne 1. novembra leta 1954 so ubili alžirski vstajniki v Atlaških gorah nekega francoskega učitelja in njegovo ženo. Od tistega dne dalje je skozi 87 mesecev pojila alžirska in francoska kri nesrečno zemljo. Leta 1957 so Massujevi padalci s strahovitim mučenjem strahovali domačine, ki so vračali zob za zob. Že naslednje leto so v Kairu ustanovili alžirsko republikansko vladno pod vodstvom lekarnarja Ferhat Abbasa. Na drugi strani se pa pojavi general Salan, ki organizira francoske nacionaliste ali ultrase v tajno armado OAS. Vojna v Alžiriji stane Francijo že po eno milijardo frankov na dan. En milijon vojakov se bori na dveh frontah. Večkrat je že prišlo pod pritiskom svetovnega javnega mnjenja do poskusov premirja. Vse zaman! 22. aprila lanskega leta so ustanovili štirje francoski uporni generali posebno nacionalistično vladno v Alžiru, ki je izjavila, da se bo tudi z bombami borila proti pariški De Gaullovi vladi, ki popušča vstajnikom. Bombe iz plastike so pokale, kri je tekla v potokih. Od enega konca Alžirije do drugega je odmevalo hupanje »ta-ta-ta-ta«, kar je znak francoskih nacionalistov in tužni vzkliki »ju-ju« arabskih borcev.

De Gaulle je pa slovesno izjavil: »Jaz, De Gaulle, odpiram vrata za sporazum.« Besedo je tudi držal. Kljub bombam v Parizu samem in trmi na obeh straneh, so se 10.

februarja sestali v gozdarski hiši nekje blizu Ženeve francoski minister Joxe in alžirski voditelj Belkassam Krim in še drugi zastopniki obeh taborov. V treh dneh so se domenili za šest točk premirja. Prva je: prenehanje sovražnosti. Druge točke obsegajo sledeče sporazume: šest mesecev po premirju bo razpisano ljudsko glasovanje, ali za popolno ali le za delno odcepitev Alžirije od Francije. Francoski naselniki bodo imeli pet let časa, da se odločijo za francosko ali alžirsko državljanstvo. Francozi v Alžiriji bodo imeli lastno sodstvo, šole, poslance in celo policijo. Francija bo ohranila nekatera pomorska in letalska oporišča. Obe državi bosta vzajemno izrabljali petrolejske vrelce v Sahari. V šestih mesecih provizoričnega stanja se vzpostavi mešana alžirska-francoska vlada z Alžircem kot načelnikom. Nato pa preide suverenost na Alžirijo samo, ki pa bo ostala v prijateljskih stikih s Francijo.

Natiskani so že tudi lepaki, ki naznanjajo premirje. Slika na njih predstavlja arabskega in francoskega dečka, ki se prijateljsko objemata.

Morda bo ta objem nedolžnih sirot ganil tudi francoske in alžirske skrajneže, da bodo pristali na spravo in konec krvoprelitja.

GROB PIJA XII.

Pokojni papež Pij XII. je v svoji oporoki izrecno zahteval, naj mu ne postavijo nika kršnega nagrobnega spomenika. Posebna kardinalska komisija je pa ugotovila, da ni mogoče ustreči tej preskromni želji. Naročila je zatorej kiparju Francescu Messini, naj izklesše spomenik, ki bi ovekovečil spomin na Pija XII. in na njegovo mirovno prizadevanje v času svetovne vojne. Stroške bodo po stari navadi krili tisti kardinali, ki so bili imenovani od pokojnega papeža. Spomenik bo stal v cerkvi sv. Petra v Sebastijanovi kapeli.

Sramota za ves Trst

Pred dnevi se je spet dogajalo, da so fašistični smrkvci napadali v Trstu slovenske dijake, ki so se vračali iz šole, se lotevali celo tistih odraslih, ki so jih hoteli vzeti v zaščito, seveda že v tradicionalnem fašističnem razmerju 25:1.

Ne mislimo metati vseh tržaških Italijanov v en koš, vendar moramo poudariti, da se zelo čudimo, kako je to danes mogoče v Italiji, ki ima demokratično vladno, v kateri je vodilna sila Krščanska demokracija, v Italiji, ki je med glavnimi pobornicami evropske združitve, kjer naj padejo pregrade med narodi; v mestu, ki se potezuje, da bi postalo sedež evropskih ustanov, se ponaša s svojim kulturnim poslanstvom nasproti Vzhodu in ima demokratično občinsko upravo, poleg tega nekaj tisoč najboljše opremljenih policijskih agentov, karabinjerjev itd.

Ali vse te demokratične stranke, demokratična vlada, demokratična občinska uprava, šolska vodstva in kvestura res ne morejo zavarovati slovenskih dijakov pred napadi fašistične sode? Kako je to v skla-

Poplave v Hamburgu

V soboto in nedeljo je Nemčijo prizadela spet druga huda nesreča, kakršne ne pomnijo že sto let. Komaj so preboleli udarec od zadnje rudniške nezgode v Luisenthalu, že prihajajo poročila iz severne Nemčije o silnih poplavah ob izlivih velikih rek. Velikanski vihar je gnal po več metrov visoke morske valove proti celini okoli Hamburga in Brena. Spodnji del mesta, ki šteje nad dva milijona ljudi, je ves poplavljen, enako tudi vsa okolica. Štirideset tisoč ljudi je ostalo brez strehe; nad 300 jih je utonilo, ker se niso mogli pravočasno umakniti valovom. Valovi so predrli tudi obalne nasipe. Na stotine letal in helikopterjev dovažajo pesek v vrečah in meče živila prebivalcem na otokih, ki so obkoljeni od vode. Škoda znaša že sedaj okoli 235 milijard. Poročila o velikih poplavah prihajajo tudi iz Nizozemske in Severne Anglije.

Višinski v Rimu

Prejšnji teden se je peljal v Rim skoz. Trbiž in Videm poljski kardinal Višinski v spremstvu dveh tajnikov. Že na teh dveh postajah so primasa Poljske slovesno pozdravili. V Vidmu je kardinal sprejel tudi Poljakino, ki se je poročila z nekim Furlanom. V Rimu je Višinskega čakala množica cerkvenih in civilnih dostojanstvenikov. Kardinala je že drugi dan po prihodu sprejel sv. oče v posebni avdijenci. Kaj je poročal papežu najbolj borbeni predstavnik Cerkve za železno zaveso, je seveda tajno. Brez dvoma pa mu je poročal o položaju katoličanov na Poljskem, ki se spet kaže nekoliko bolj znosljiv kot pred meseci.

Kardinal bo ostal en mesec v Rimu in se bo udeleževal sej osrednjega odbora za cerkveni koncil. V zvezi s pripravljalnimi odbori za koncil je prispel v Rim tudi poroško-puljski škof msgr. Drago Nežič. Tudi njega je papež sprejel v posebni avdijenci.

„Priročnik popolnega terorista“

V Rimu se nadaljuje pred porotnim sodiščem razprava proti sedmim avstrijskim atentatorjem. Lansko leto, 9. septembra, so se vtihotapili čez Brenner v Italijo in skušali na raznih krajih, zlasti v postajnih skladiščih, nastavljeni razstrelilne bombe. Narejene so pa bile preveč enostavno in nevarno kot znane Molotovljeve steklenice z bencinom in vžigalnikom. Ena teh se je v kovčku nekega atentatorja predčasno vžgala in njega samega ranila. Na ta način je padel v roke orožnikom in je izdal tudi svoje tovariše.

Pri atentatorjih, samih mladih fantih, ki so člani novonacistične organizacije »Olimpia«, so našli tudi »Priročnik popolnega terorista«. To je na ciklostil tiskan učbenik dvaintridesetih strani in je razdeljen na deset poglavij. V uvodu pravi, da mora pravi terorist kazati nekoliko neumen izraz in narediti izpraševalcu vtis, da ničesar ne ve. Izogibati se mora žensk in alkohola, ne prenočevati v hotelih in tako dalje.

Pri vsej obravnavi, ki bo bržkone še ta teden zaključena, je treba poudariti, da se je južnotirolska nemška stranka že ponovno izrazila proti terorističnim načinom reševanja manjšinskih vprašanj. Določena nacistična društva v Nemčiji in Avstriji so pa hotela izrabljati domoljubna čustva Tirolcev v strankarske namene. Stališče resnih elementov na Južnem Tirolskem se je uveljavilo tudi v tork, 20. t. m., ko so obhajali obletnico smrti tirolskega voditelja Andreja Hoferja, ki so ga ustrelili Francozi leta 1809. Nikjer ni prišlo do nemirov. Uvodnik v »Dolomiten« poudarja, da je potrebno odklanjati silo in samovoljo in se s pravnimi sredstvi boriti za svobodo in pravico.

du s frazami o demokraciji in evropski združitvi?

Nekaj gnilega je v deželi tržaški in vse odgovorne naj bo tega sram!

Pot do razorožitve

Francoski predsednik De Gaulle je odgovoril Hruščevu na njegov predlog o sklicanju osemnajstih držav na razorožitveno konferenco v Ženevo. General je po svojem poslaniku sporočil sovjetski vladi, da bo prišlo do uspešne razorožitve le, če se štiri velesile, Amerika, Rusija, Francija in Anglija, domenijo za popolno uničenje obstoječih atomskih vojnih zalog, za prepoved novih tovrstnih izdelkov in za učinkovito nadzorstvo, da se res to izvrši. De Gaulle pravilno dodaja, da se morajo o teh točkah domeniti predvsem tiste države, ki so v posesti jedrskega orožja. Sestanek drugih držav da bi za sedaj povzročil le teoretska, če ne celo propagandna razglabljanja brez vsake stvarne koristi.

Tržaškega

Nabrežina:

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

Na ponedeljkovi redni seji devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je župan najprej poročal o vsebini razgovorov, ki jih je upravni odbor imel pred kratkim z ravnateljstvom tovarne papirja v Štivanu. Občinski upravitelji so po ogledu tovarniških naprav iznesli ravnateljstvu željo, da bi tovarna zaposlila več domače delovne sile kot doslej. Vodstvo podjetja je obljubilo, da bo to željo gotovo upoštevalo, zlasti zato ker industrijska dejavnost čedalje bolj narasča. Že sedaj se namreč gradi tovarna celuloze, pri Štivanu pa je tudi v načrtu gradnja pristanišča.

Občinski predstavniki so nadalje pojasnili stališče o prošnji tovarne za nakup 100 tisoč kv. m jurskega zemljišča med Medjo vasjo in Štivanom, kjer nameravajo graditi stanovanja za tovarniške delavce. Poudarili so, da bodo to vprašanje skušali tako rešiti, da bodo zaščitene koristi medvejskih jursarjev in industrijske dejavnosti v občini.

Občinski zastopniki so se tudi zanimali, da bi podjetje odstopilo zemljišče, ki je potrebno za razširitev štivanskega pokopališča. Obljubljeno jim je bilo, da se ta zadeva lahko v kratkem reši.

Svetovalci so nato soglasno sklenili obnoviti najemniško pogodbo med kamnoseškim podjetjem Smat in občino. Veljavnost pogodbe poteče čez dve leti. Najemnina bo znašala 250 tisoč lir letno. Podjetnik se je obenem obvezal, da bo plačal pol milijona lir odškodnine, ker ni izkoriščal kamnoloma v letih 1960-61. Občinska uprava pa bo umaknila ovadbo, ki jo je proti podjetniku vložila na sodišču.

Prav tako soglasno so svetovalci sprejeli predlog, da občina nakupi od gospe Paole Ciclitira okrog dva tisoč kv. m zemljišča v neposredni bližini devinskega pristanišča. V zameno pa ji bo občina odstopila štiri tisoč kv. m zemljišča v nabrežinskem Bre-

gu. S to zamenjavo bo občina postala med drugim lastnik postajališča in stopnišča, ki vodi v pristanišče. Gospa Ciclitira pa bo umaknila tožbo, ki jo je proti občini vložila na državni svet, ker ji je bilo svoj čas odbito dovoljenje za gradnjo vile v devinskem pristanišču.

Da se razširi trg v Sesljanu, je svet sklenil nakupiti od gospe Ane Luzar kakih 950 kv. m zemljišča. Cena znaša 4.700 lir za kv. m. Svetovalci so tudi sprejeli predlog, da občina nakupi nadaljnjih 500 kv. m zemljišča v bližini šolskega poslopja v Devinu. Cena znaša 5 tisoč lir za kv. m. Na tem zemljišču bo občina uredila postajališče za avtomobile.

Opčine:

VEČ SKRBI ZA SNAGO

Opčine veljajo za letoviško predmestje Trsta, vendar so v nekaterih pogledih zelo in morda najbolj zanemarjene od vseh tržaških predmestij. Prosvetni dom je še vedno na zunaj sramotno zanemarjen, v središču naselja najdemo razvaline še iz vojnega časa, za katere se nihče ne briga; izza visoke lesene ograje ob novi urarni na vogalu Ulice degli Salici se širi vedno hujši smrad, ker hodijo vojaki in drugi na ta prostor opravljati svoje nujne potrebe. Ko bodo dnevi toplejši, bo smrad še hujši. Ali bi ne mogli tiste ograje končno že podreti?

Zaradi gradnje nove železniške postaje in prestavljanja proge je del naselja onstran cerkve tak kot po kakšni naravni katastrofi ali po bombardiranju. Radovedni smo, koliko časa bo to še trajalo. Bliža se namreč pomlad in z njo doba izletov na naše »lepe« Opčine.

Tržaški mestni svet:

OBSODBA FAŠISTIČNIH POBALINOV

Slovenski svetovalci Zidar, Dekleva in Simčič ter socialist Pincherle so na ponedeljkovi seji tržaškega mestnega sveta protestirali proti napadom fašistične drhali na

slovenske dijake. Hkrati so naprosili župana, naj posreduje pri oblastvih, da se to divjanje preneha in da se slovenski dijaki zaščitijo. Dr. Franzil je napade obsodil in izjavil, da je že posredoval pri odgovornih oblastvih.

Na tej seji je svet z večino glasov odobril proračun tekočega leta, ki ga je predlagal upravni odbor. Za proračun je glasovalo 32 svetovalcev, in sicer demokristjani, socialni demokrati, republikanci in liberalci ter predstavnik Slov. liste dr. Simčič in neodvisnež Tolloy. Proti so bili komunisti, socialisti, predstavnik NSZ dr. Dekleva in misovci.

POROKA

V četrtek sta se v cerkvi Kraljice miru na Kolonji poročila prof. gđc. Andreina Maver iz Trsta in učitelj g. Jože Perčič iz Šempolaja. Krožek slovenskih izobražencev jima želi vse najboljše v novem življenju.

Beneška Slovenija

VIKORŠA

Od vsepovsod se slišijo glasovi, da se vnamejo v tem suhem in vetrovnem vremenu gozdovi in travnata pobočja. Suša in požar nista prizanesla niti naši hosti nad vasjo. V nedeljo popoldne je kar na lepem siknil ognjeni jezik na Vodici in Drenji. Zublji so se s strahovito naglico širili po suhi travi in drevju na površini več hektarov zemlje, ker je tudi veter pomagal razpihati plamene. Požar je uničil na stotine mladih smrek in kop sena. Od vseh strani so pritekli na pomoč sosede. Prišli so gasilci iz Vidma in oddelek alpinov iz Čente. Gašenje je trajalo celo noč. Pošastno žarenje neba so celo prebivalci v Vidmu z grozo opazovali. Končno se je le posrečilo ogenj omejiti s posekami in izkopavanjem jarkov. Škoda je pa precejšnja, kljub temu da je bilo mogoče obvarovati hiše in gospodarska poslopja.

LAZE

Čudne reči se gode po naših krajih. Kdo že ima svoj poklic, opravlja drugega, kot v tisti pesmi, ki pravi o nezadovoljstvu ljudi s svojim stanom. Tudi pri nas se dogaja tako kot v Trčmunu. Domači župnik zbira vsako jutro otročiče po vasi in jih vozi v otroški vrtec; zvečer jih pa pripelje spet domov. Človek ne ve, ali manjkajo za otročiče otroške vrtnarice ali šoferji za avtomobile, ker mora prav mašnik opravljati ta dela. Ne vemo, če to dela zaradi gmotnih koristi ali pa iz kakega patriotizma. Vemo le to, da so pod tem gospodom, ki je slovenskega rodu, zginili vsi slovenski cerkveni običaji iz naše fare. Kako vse drugače je bilo pod pokojnim župnikom Cuffolom, ki se je brugal za te svete stvari in ni opravljal poslova šoferja ali otroške vrtnarice.

ČEDAD

V eni zadnjih številčk smo pisali o tatovih, ki so kradli sir v Tarbiju. Oba ptička so orožniki kmalu prijeli in ju 5. februarja vtaknili v čedajske zapore.

Bržkone pa se jim je prav hudo tožilo po dobrem matajurskem siru, ker je eden izmed njiju, Guido Miniussi, že zginil iz celice. V zaporih, ki res niso lepi in že na pol porušeni, mu prav nič ni dišalo. Zato je v soboto zjutraj ukanil edinega ječarja, ki ima pod svojo oblastjo še šest drugih pripornikov. Ječar je po predpisih peljal

Olajšave za potovanja v Jugoslavijo

Dne 20. t. m. so dobili veljavo novi predpisi, ki urejajo potovanja turistov v Jugoslavijo. O tem je v ponedeljek govoril časnikarjem konzul g. Aleksander Oluić na tiskovni konferenci v prostorih jugoslovanskega konzulata v Trstu.

Glavne spremembe so naslednje. **Turistični vizum**, ki je doslej omogočil največ tri potovanja, odslej dovoljuje šest potovanj. Ta vizum stane 1950 lir, se pravi samo 650 lir več kot vizum za trikratno potovanje. Vizum velja eno leto in turist lahko o tane na ozemlju Jugoslavije vsakokrat po en mesec. V tej zvezi je treba tudi omeniti, da potnik s turističnim vizumom sme stanovati tudi pri zasebnikih in ne samo v hotelih ali drugih gostiščih kot doslej.

Potnik s **tranzitnim vizumom** se sme ustaviti na jugoslovanskem ozemlju sedem dni. Kar zadeva navadni **vstopni in izstopni vizum** (za obisk sorodnikov, znancev itd.), je treba omeniti, da po novih predpisih niso več potrebna garancijska pisma. To je

pomembna sprememba, kajti ta pisma so doslej znatno otežkočala potovanja v Jugoslavijo.

Konzul Oluić je tudi omenil, da turisti s švedskim, finskim, norveškim, danskim, nizozemskim, angleškim potnim listom lahko dobijo jugoslovanski vizum na obmejnem prehodu. To velja tudi za državljane Združenih držav, Kanade, Avstralije in vseh držav Afrike in Azije, razen Južne Koreje in Kitajske.

Obisk Jugoslavije je dovoljen tudi jugoslovanskim emigrantom, ki so zakonito ali nezakonito zapustili domovino, le da imajo urejeno državljanstvo.

Konzul Oluić je v razgovoru s časnikarji poudaril, da so novi predpisi bili izdani v zvezi z razvojem tujskega prometa v Jugoslaviji, ki se je lani znatno povečal, saj so zabeležili 4.500.000 nočitev tujih turistov, ali 30% več kot leta 1960.

Tečaj valute je ostal nespremenjen, tako da za 100 lir dobi turist 120 dinarjev.

POKRAJINSKI SVET

Na sobotni seji pokrajinskega sveta se je nadaljevala razprava o proračunu za leto 1962. Posamezni svetovalci, ki so se oglašili k besedi, so v bistvu soglašali s proračunom, svoja posebna mnenja so dodajali le k posameznim točkam. Liberalni zastopnik je predlagal, naj se pri bodočih delih upošteva tudi poprava ceste iz Doberdoba v Dol in naj se ustanovi posebna postaja za proučevanje in razvoj ribištva po naših rekah in naši obali. Slovenski svetovalec Makuc je izjavil, da v danih pogojih pristaja na proračun, pač pa da bi morala država priskočiti upravi na pomoč. Svetovalec Marinčič je zahteval več sredstev za kmetijski pouk. Priporočal je tudi vedno tesnejše odnose z Jugoslavijo, bodisi kulturne ali politične. Marini, zastopnik komunistične stranke, je predlagal, naj se sploh

- *Hanalska dolina*

jetnike »na zrak« na kaznilniško dvorišče. Kako neki bi mogel kdo preplezati visoke stene poslopja? Sirarskemu tatu pa jih ni bilo treba. Šel je kar po ravnem. Zapazil je, da so vrata v paznikovo stanovanje priprta. Njegova žena je šla namreč možu odpret vrata, ko je šel na delo. Pri drugih vratih sta se malo zaklepetala in ta trenutek je izrabil Miniussi, da je smuknil v pritlično stanovanje in od tam skozi okno na zunanje dvorišče, ki je ograjeno z nizkim zidom. Pa še paznikova skladanica drv je bila zložena pri zidu. Kot nalašč! Korak gor, skok z zida v zakotno ulico in jetnika ni bilo več. Ko je ječar prešteval svoje podložnike, je opazil, da eden manjka. Vpil je nanje, kje je Miniussi. A nihče ni znal odgovoriti. Doslej ga orožniki še niso zgrabili.

NEME

Med novimi kardinali, katere je papež prejšnji teden imenoval na tako visoko mesto, je izbran tudi furlanski rojak msgr. Antoniutti. Doma je iz Nem blizu Čente in zato tudi dobro pozna razmere v sosednjih slovenskih farah. Novi kardinal je študiral v videmskem semenišču in je poznal tudi msgr. Trinka. Studije je končal v Rimu in je nato bil bogoslovni profesor v Vidmu. Pozneje se je pa posvetil cerkveni diplomatski službi. Komaj 38-let star je bil posvečen v škofa in poslan kot apostolski delegat v Albanijo in nato 15 let v Kanado. Nazadnje je služboval kot nuncij v Spaniji. Vedno je rad obiskoval rojstne kraje. Lani v septembru je v rojstni vasi praznoval 25. obletnico škofovskega posvečenja.

ZABNICE

V ponedeljek ponoči se je pri nas pripetil žalosten dogodek. Nekaj čez polnoč so mladočloveki našli pri stojnici za sadje starejšega moškega, ki je ležal v nezavednosti na asfaltu. Bil je že v zadnjih zdihljajih. Brž so bili obveščeni orožniki v Trbižu, ki so ugotovili, da je umirajoči 47-letni Franc Erat, doma iz Ukev. Na prevozu v bolnišnico v Humin je ponesrečenec izdihnil. Zdravniški pregled je dokazal, da je imel Erat zlomljeno desno roko in rebra. Znaki torej kažejo, da ga je najbrž povozil kak avto, ki je hitro švignil mimo in pustil svojo žrtev umirajočo na cesti. Orožniki iščejo krivce, katerim vsi priželijo, da bi plačali za svojo brezvestnost.

preuredi osnova pokrajinskih financ in naj se že sedaj pripravi sklad, ki bo potreben za potrebe bodoče avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine. Njegov tovariš Bergomas je kritiziral politično smer krajevnih ustanov, ki da se preveč slepo podvržejo navodilom centralnih oblastev. Socialist Martinelli je pa pripomnil, da plačujejo premalo pokrajinskih doklad tista podjetja, ki nimajo pri nas fiskalnega sedeža.

Iznešena mnenja, zlasti glede preureditve financ krajevnih ustanov, so bila zelo stvarna, kar je priznal tudi sam predsednik. Pri predlogih socialne narave bi pa morali svetovalci posebno poudarjati, naj zlasti velika podjetja v pokrajini sprejemajo na delo v prvi vrsti ljudi, ki tu prebivajo in to brez razlike narodnosti.

STMAVER

Tudi letos nas ni naš zavetnik sveti Valentin ogoljufal za domači praznik. Lepo, sončna nedelja, čeprav do polovice popoldneva nekoliko vetrovna, je privabila na prijazne brežine pod Sabotinom in svetim Valentinom res prav dosti sosedov in izletnikov. Pohvaliti je pa treba Štmavce, da si znajo tudi sami narediti reklamo za osmice in potice, štruklje in pršute, kar je popolnoma prav in v redu.

Dopoldne smo praznik obhajali res kot se spodobi za farnega patrona. Slovesno cerkveno opravilo je daroval ob deseti uri tržaški prošt msgr. Salvadori. V lepo okrašeni cerkvi, z novimi paramenti in ob res mojstrskem petju pod vodstvom prof. Devetaka smo se čutili kar počaščene. Čudili smo se, kako so naši pevci obvladali težko latinsko mašo skladatelja Vittadinija. Voči jih pač izvežbana roka!

Kar presenečeni pa smo bili ob krasnem govoru msgr. Salvadorija. Gladko mu je tekla beseda v lepi slovenščini, v katero je spretno vpletal tudi Gregorčičeve verze.

Po popoldanski službi božji je pa kar mrgolelo izletnikov, ki so se krepčali »pod vejami« in občudovali lepoto naše najbolj sončne vasi, vsaj v zimskem času.

TAJNIK POKRAJINE

V soboto bo goriški pokrajinski svet nadaljeval svojo sejo. Na sporedu ima še precej nerešenih vprašanj. Med drugimi bodo svetovalci razpravljali tudi o deželnem prispevku v sklad za družine stavekajočih v Trbiču. Marsikatera uradniška in delavska družina se nahaja zaradi dolge stavke že kar v pomanjkanju.

Na tajni seji bo pa pokrajinski svet odločeval tudi o novem generacijem tajniku na pokrajini. Dosedanji tajnik dr. Grion bo zaradi dosežene starosti stopil v pokoj. Za njegovega naslednika je predlagan bivši goriški župan dr. Bernardis, ki je že pred županovanjem opravljal službo uradnika na pokrajini.

SMRT

Prejšnji teden je umrl v Gorici g. Rafael Bratuž. Po poklicu je bil krojač in znana osebnost v placutarskem okraju. Po sestri gospe Davorini je bil tudi v sorodu s pisateljem Bevkom. Pokojnik je bil skromen in tih mož, dobrega značaja. Naj v miru počiva. Družinam izražamo naše sožalje.

Iz Goriške

STEVERJAN

Eden izmed običajnih razgovorov, kadar pridejo prijatelji in znanci skupaj po maši ali pri kozarcu vina, je še vedno prodaja in odkup posestva naše baronice. Sliši se ta in ona, resnična, povečana ali celo izmišljena. Nekateri delajo v duhu že krasne načrte. Za sedaj je pa še vse preuranjeno, gradovi so še zidani v oblake. Prodaja še ni tako hitro tu, kot so nekateri mislili. Skoro gotovo pa je, da bo v doglednem času do nje tudi res prišlo, ko bo zadeva bolj zrela.

Druga zadeva je še vedno vodovod, oziroma njegova dokončna ureditev. Država je sicer že dala na razpolago 20 milijonov, potrebnih pa bi bilo še vedno drugih 30 za vsa dela. Napeljava do posameznih hiš bo pa izvršena na stroške občine ali potrošnikov. Država je pa prošnja za tiste milijone odbila z izgovorom, da manjkajo denarni fondi. Čudno se sliši, da ena izmed občin prav ob državni meji še danes nima popolnoma urejenega vodovoda. Tistih par milijonov, ki pomenijo za državo le malenkost, menimo, da bi že mogla kje drugje priščititi. Saj se toliko bere, kako zginjajo kar milijarde v brezpotrebne namene.

Moramo pa še nekaj drugega pripomniti. To so naše ceste, oziroma njih asfaltiranje. Že leto dni se govori o tem. Dosti je že bilo prošenj in posredovanj. Vemo, da se je tudi goriški prefekt zavzel za to potrebno vprašanje in smo mu tudi dolžni zahvalo za njegovo skrb. Čudimo se pa, da so bili tudi njegovi koraki doslej zaman.

SPET NEKAJ NAROBE

Goriški prefekt je komaj izdal odlok o imenovanju predsednika upravnega odbora javne bolnišnice. Zdaj stoji pred podobno nalogo pri občinskem svetu. Liberalni in misovski občinski svetovalci so namreč vložili priziv proti sklepu odbora, ki je imenoval za načelnika županskega kabineta demokrščanskega pokrajinskega svetovaleca Celsa Macorja. Omenjeni zastopniki so že prej protestirali, da je županov osebni urad v mali Gorici odveč. Priziv je bil odbit. Zdaj pa ugovarjajo zaradi neskladnosti imenovanja, češ da ne more biti načelnik urada oseba, ki nima z občinsko upravo ničesar opraviti; pa tudi zato, ker ne more biti istočasno ena in ista oseba občinski uradnik in pokrajinski svetovalec. Liberalci in misovci vidijo v tem imenovanju strankarske namene večinske stranke. Pritožili so se tudi na notranjega ministra.

RUPA

V torek smo nesli k zadnjemu počitku 66-letno gospodinjstvo Ivano Maraž. Pokojnica je s trdim delom vzredila in vzgojila pet otrok; med njimi tudi g. učiteljico Doro. Vsem sosedom je bila rajna Ivana vzgled pridnosti. Neprestano delo je tudi nekaj svojega doprineslo, da je razmeroma mlada umrla. Pri vsem tem trdem ubadanju je pa ohranila vesel značaj; zelo vneta je bila za cerkveno in narodno petje. Zavest narodnosti in poštenja je vcepila tudi svojim otrokom. Pri pogrebu so ji domači pevci zapeli v slovo. Bog ji daj blagoslovljen počitek. Družini izrekamo globoko sožalje.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

„Karavana prijateljstva z Afriko“

V torek zvečer je prispel v Trst del »Karavane prijateljstva z Afriko«, ki jo organizirajo nekatere mednarodne ustanove z udeležbo angleških, švicaških, jugoslovanskih in poljskih osebnosti. Glavni organizator in duša odprave je beograjski pisatelj in raziskovalec Tibor Sekelj. V odpravi sta tudi dve pogumni ženski, Angležinji Miss Jo Munitz iz Cardiffa in Miss Elsie L. Parson iz Bristol. Ta zadnja je že precej v letih in potuje z odpravo kot strokovnjakinja za esperanto, ki je »uradni« jezik odprave. Odprava bo posnela dolg dokumentarni film o življenju v Afriki in bo poleg tega poslala raznim evropskim televizijam, radijskim postajam in dnevnikom celo vrsto krajših reportaž o razmerah v posameznih afriških državah. Obiskala bo okrog 30 držav in bo prevozila nad 20 tisoč milj s kamioni tipa Landrover, posebej prirejenimi za hude zahteve takega potovanja. Potovanje bo trajalo 18 mesecev oziroma za nekatere tri leta. Glavni namen odprave je po- glabljal prijateljstvo med afriškimi in evropski- mi narodi.

Člani odprave, ki so v torek pozno zvečer pri- speli v Trst, so v našem mestu samo prenočili, v sredo jutraj pa so nadaljevali potovanje v Ju- goslavijo in proti Beogradu, kjer se jim bo pri- družil vodja odprave Tibor Sekelj s filmskim snemalcem. Iz Jugoslavije bodo po morju nade- ljevali pot v Egipt. Od tam bodo s kamioni poto- vali po dolini Nila v Sudan, Abesinijo, Kenijo, z

ladjo na Madagaskar, pa spet nazaj na celino v Tanganjiko, Rodezijo, Bechuanaland, Kongo in po osrednjefriških ter obalnih državah na zahodni strani nazaj na sever, do Maroka.

Med člani odprave so mladi in stari po letih, vsi pa enako mladi po duhu in polni navdušenja za svoje humano poslanstvo. Vsi govorijo mnogo jezikov in vsi odpravo preveva pravo pionirsko občutje. Mi jih lahko samo zavidamo za doživlja- je, ki jih čakajo.

Razkošno gledališče v Detroitu

V Detroitu so odprli novo gledališko poslopje, ki je največje in najbolj razkošno v Združenih državah. Novi kulturni dom se imenuje »Fisher Theater«, po bogati družini avtomobilskih tovar- narjev, ki je plačala vse stroške zidave v višini treh in pol milijona dolarjev. V gledališču je prostora za dva tisoč oseb, od katerih ni nobena oddaljena od odra več kot 30 metrov.

Prostor za gledalce je razkošno opremljen, z zlatimi okraji, eksotičnim rožnatim lesom in ita- lijskim marmorjem. Vežo krasi dva in pol me- tra velik bronast kip, ki je sam stal 25 tisoč do- larjev. Tudi za umetnike je preskrbljeno kar naj- boljše. Glavni igralci imajo na razpolago velike oblačilnice, od katerih ima sleherna svojo spre- jemnico in kopalnico.

Kulturni odnosi z Italijo

Znam beograjski pevec basist Miroslav Čanga- lovič, ki sodeluje pri beograjski operi, je izjavil te dni v Pulju, da bo v letošnji sezoni večkrat go- stoval v Italiji, in sicer v Turinu, v milanski Scali in sredi junija tudi v Benetkah. Z ansamblom beograjske opere bo namreč nastopil na odru be- neškega gledališča La Fenice. S tem nastopom bo beograjska opera vrnila nedavni obisk beneškega opernega ansambla v Beogradu. »V načrtu pa imamo tudi izmenjavo gostovanj med rimsko in beograjsko Opero« — je dostavil Čangalovič. »Ker zadeva umetnost, smo zdaj v razdobju najboljših odnosov z Italijo,« je zaključil beograjski pevec svoje izjave.

Slovenci si pa vendarle želimo, da bi lahko prispela gostovat v Italijo in zlasti v Trst tudi ljubljanska Opera.

ODNOS NAŠE JAVNOSTI DO SLOVENSKE KNJIGE

V zvezi s člankom, ki smo ga pod tem naslo- vom objavili v zadnji številki, nam je Tržaška knjigarna poslala naslednje pismo:

»Dne 15. februarja 1962 je Vaš cenjeni list obja- vil članek z naslovom »Odnos naše javnosti do slovenske knjige«. Avtor tega članka sravi prav v začetku, da najbolj »reprezentativna slovenska knjigarna v Trstu ni hotela postaviti v izložbo knjige nekega tukajšnjega slovenskega pisatelja; o tej knjigi, pravi člankar, da vsebuje samo izlive čisto lirčne pesniške narave.

Ker podpisana Tržaška knjigarna misli, da je najbolj reprezentativna slovenska knjigarna v Tr- stu, želi pripomniti sledeče.

Kolikor je njej znano, sta pred kratkim izšli dve knjigi čisto lirčne vsebine slovenskih pisatel-jev, ki živita v Trstu. Če je res, da je eden od teh dveh avtorjev potožil člankarju, da nismo ho- teli dati njegove knjige v izložbo, lahko zagotovi- mo, da je ta trditev lažna. Omenjeni knjigi sta razstavljeni na zelo vidnem mestu (na mizi) v naših prostorih. O izidu kakšne druge knjige Tr- žaška knjigarna ni poučena.

V tej zvezi si dovoljujemo le pripomniti, da s tem pismom ni zanikana trditev v članku, da knjigarna omenjenih dveh knjig ni razstavila v izložbi, kjer razstavlja tudi knjige italijanskih in drugih tujih avtorjev.

Sorbonna za svobodo

Na pariški univerzi Sorbonna so priredili zho- rovanje pod geslom »Univerza in obramba svobo- de«. Predsedoval mu je Marcel Bataillon. Govor- niki so poudarjali tisočletno tradicijo pariške un- verze v obrambi svobode in kritizirali današnje metode razkrajanja javnega mnenja. Obtoževali so zlasti teoretike OAS-a in zavračali njihove teze. Poudarjali so, da francosko ljudstvo po veliki ve- čini noče diktature. Seveda so naglašali tudi od- govornost univerzitetnih profesorjev in študentov v boju proti nasilju. Zborovanja se je udeležilo nad 400 sorbonskih profesorjev.

Nova premiera Slovenskega gledališča

V soboto zvečer je uprizorilo Slovensko gleda- lišče v Avditoriju detektivko v dveh dejanjih »Mi- nica« od Agathe Christie. V nedeljo popoldne so delo ponovili. Pri občinstvu je doseglo lep uspeh. Kritično oceno bomo še prinesli.

Raziskovanje votlin v Sahari

V Tripolis je prispel znani italijanski strokov- njak za prazgodovino, profesor Paolo Graziosi. Skupno z dr. Francom Sattinom, strokovnjakom za paleontologijo, bo napravil dolgo raziskovalno potovanje po južni Tripolitani in Fezanu. Libij- ska vlada bo njuno odpravo krepko podprla. Oba italijanska raziskovalca bi rada našla povezavo med raznimi najdišči prazgodovinskih votlinskih risb v Libiji, katere je po večini odkril profesor Gra- ziosi v tridesetih letih svojega raziskovalnega do- lovanja.

B. B. ne bo več igrala?

Te dni je bila v Parizu svetovna premiera fil- ma »Zasebno življenje«, v katerem igra Brigitte Bardot. Film prikazuje zasebno življenje neke igralke in vanj so vključili tudi nekaj epizod, ki nekoliko spominjajo tudi na Birgittino zasebno življenje, vendar to ni nikak njen biografski film, kot so nekateri napovedovali.

Brigitte Bardot je izjavila, da po svojem pri- hodnjem filmu »Vojščakov počitek« ne bo več igrala, vsaj za nekaj časa ne, tako da jo javnost nekoliko pozabi in se poleže škandalozni in bole- stni interes, s katerim del javnosti sledi njenim življenjskim dogodivščinam zasebnega značaja.

Film »Zasebno življenje« je režiral Louis Malle. Pri predstavi filma »Zasebno življenje« je izjavil, da je skušal izraziti v njem tesnobo dekleta, ki nima miru pred svojimi občudovalci in okrutnost- jo mase, kar jo stisne v železen obroč in končno pahne v smrt.

ZA ČRNSKEGA PESNIKA

Skupina italijanskih kulturnih delavcev, umet- nikov, časnikarjev in pisateljev je poslala pred kratkim predsedniku Portugalske pismo, v kate- rem ga prosijo, da bi osvojil pesnika Agostinha Neta, častnega predsednika angolskega ljudskega osvobodilnega gibanja. Neto je zdaj v ječi. Med podpisniki pisma so pisatelja Piovene in Vittorini, slikar Guttuso in razni drugi.

Agostinho Neto se je rodil leta 1922 v Angoli in se priključil gibanju, ki hoče odtrgati Angolo od Portugalske. Večkrat je bil že aretiran in spet izpuščen na posredovanje svetovnih kulturnih pred- stavnikov. Študiral je na univerzi v Coimbri, na- kar je prevzel vodstvo angolskega osvobodilnega gibanja; junija leta 1960 so ga spet aretirali ter ga internirali najprej na Caperskih otokih, nato ga pa prepeljali v Lisbano.

Stoletnica smrti Božene Nemcove

Ceški kulturni krogi so se te dni spominjali stoletnice smrti prve češke pisateljice Božene Nemcove (1820-1862), avtorice najbolj popularne in največkrat natisnjene češke knjige »Babice« (Ba- bica), v pravem pomenu klasičnega dela češke proze. Akademik Zdenek Najedly pravi na nekem mestu: »Če naj bi si iz češkega slovstva izbral samo nekaj knjig, res ne vem, kateri spisi bi bili med njimi, zadržno pa bi bila »Babica«. Tako lju- bo je to delo tudi tisočem, da, milijonom drugih. Ali je sploh kdo, ki bi ne imel rad »Babice?«

Božena Nemcova je bila pred več kot sto leti in je ostala še danes ena najprikupnejših čeških pisateljic. Njeno življenje je obdelano v romanih in novelah, o njenem delu so spisane številne študi-rije. Ne samo iz »Babice«, tudi iz drugih njenih spisov, med katerimi so posebno znane »Ljudske pravljice in povesti« ter »Slovanske pravljice in povesti«, govori ljudstvo v živi, kleni besedi, ka- kor je češka pripovedovana literatura pred Nemcovo ni poznala. Zato je njena epska umetnost zlasti še danes močno priljubljena in letošnja stoletnica bo imela široke odmeve v vsem češkem in slova-škem kulturno-prosvetnem življenju.

V zvezi s stoletnico smrti Božene Nemcove, lahko omenimo še en slovenski jubilej: letoš- teče sto let, odkar je izšel v celovski zbirki »Cvet-je iz domačih in tujih logov« prvi slovenski pre- vod »Babice«. To je bil verjetno sploh prvi prevod te češke mojstrovine, ki je izšla v izvirniku leta 1855. Potemtakem je slovenski prevod izšel sedem let po izidu prve izdaje izvirnika in v letu pisa- teljičine smrti. »Babico« je prevedel France Ce-

gnar. Njegov prevod je pozneje izšel še dvakrat (1884 in 1904) v Novem mestu, med drugo svetov- no vojno pa je »Babico« na novo prevedel in iz- dal Jože Glonar. Tako je »Babica« izšla samo pri Slovencih štirikrat in morda ne bi bilo napak, če- bi izšla še petič in sicer ilustrirana, saj daje njena snov obilo vabljivih motivov, ki jih je pri če- hih najlepše obdelal Adolf Kašpar. Izmed spisov Božene Nemcove smo dobili Slovenci še povest »V gradu in pod gradom« in »Češke pravljice« v dveh različnih izdajah.

Meštrovičevi spomini

Ivan Meštrovič je živel v Združenih državah. Toda z Južno Ameriko ga je vezalo mnogo dru- žinskih vezi, še bolj pa izhajanje hrvatske kultur- ne revije demokratske smeri: »Hrvatske revije«. Bil je med njenimi rednimi sodelavci. Pred krat- kim je založba Knjižnica Hrvatske revije kot svo- jo peto knjigo izdala Meštrovičeve spomine, ki nosijo naslov: »Uspomene na političke ljudi i dogadjaje«. Avtor poudarja, da ne piše političnih spominov, ker ni bil nikdar politik, pač pa so ga dogodki vpletali v vse dogodke državnega in na- rodnega življenja. Knjiga razodeva, da Meštrovič ni bil samo velik umetnik — kipar, ampak tudi velik pisatelj. Zaradi prav teh kvalitet spada knji- ga med najboljše pisane spomine iz prve polovice našega stoletja, tako v Evropi kakor tudi v Ju- goslaviji.

GOSPODARSTVO

Zakaj je nastala „sladkorna vojna“

Ker bogastvo na svetu ni enakomerno razdeljeno, si velika večina človeštva — o koli 2/3 — ne more privoščiti mnogih dobrin in živi v pomanjkanju. V revščini pa živijo tudi široke množice v tistih predelih sveta, kjer je kakega pridelka v izobilju. To pa zato, ker tega pridelka ne morejo s pridom vnovečiti. Med takimi pridelki — hranili je tudi sladkor.

Približno 1/3 vsega sladkorja pridelajo iz sladkorne pese, ostali 2/3 pa iz sladkornega trsa. Sladkorno peso sejejo v bolj zmerno toplih legah, sladkorni trs pa raste v trop-skih predelih, ki so rodovitni, vlažni in topli: večinoma ga sadijo blizu morja, in sicer v vseh delih sveta. Sladkorni trs raste vse leto, tako da pridelek pospravljajo vse leto in ga spreminjajo v sladkor. S sladkorno peso je drugače: posejejo jo spomladi, nato jo obdelujejo, konec poletja ali v začetku jeseni jo pa pospravijo in jo končno v tovarnah predelajo v sladkor. To predelovanje traja v drugih državah okoli 3 mesece, v Italiji pa komaj poldrug mesec, ker je tu preveč sladkornih tovarn. Tu nastane socialno vprašanje, ker sladkorne tvornice ne morejo nuditi stalne, celoletne zaposlitve širokim delavskim množicam.

Na splošno posadijo toliko sladkorne pese, kolikor znaša potrošnja. Nekoč je samo Češka izvažala pesni sladkor, v ostalih državah pa ga je bilo navadno premalo. Pridelovanje sladkorne pese pa se brez težav more skrajšati, ker opuščene površine se lah-

ko uporabijo za pridelovanje drugih kultur. Pri sladkornem trsu pa ni tako. Ko določeno površino posadimo s sladkornim trsom, je ne moremo več uporabiti za druge kulture. Med drugo svetovno vojno so znatno razširili pridelovanje sladkornega trsa. Med vojno se namreč močno dvigne potrošnja sladkorja in nastane pomanjkanje. Težnja po razširjenju te kulture pa je ostala tudi po vojni in traja še danes, čeprav ostaja predvsem trsni sladkor neprodan v skladiščih. Govorimo torej o preveliki proizvodnji, hiperprodukciji sladkorja.

Trgovina in proizvodnja sladkorja sta mednarodno vprašanje, ki so ga svoj čas urejevali mednarodni dogovori. Imeli smo države, ki sladkor uvažajo, torej kupujejo, in države izvoznice sladkorja. S pogodbo so se uvoznice obvezale kupiti določeno količino sladkorja po določeni ceni, izvoznice pa so se obvezale po določeni ceni sladkor prodati. Kljub dogovoru pa niso bile krite vse potrebe držav — uvoznic in tudi ne prodane vse količine sladkorja držav — izvoznic. O teh količinah so veljala pravila svobodnega trga: kupi, kjer hočeš, in prodaj, kamor hočeš. Mednarodni dogovori o uvozu in izvozu sladkorja so veljali, dokler niso nastale težave med ZDA in Kubo. Ta je najvažnejši proizvajalec trsnega sladkorja, ZDA pa največji odjemalec, ki so kubanski sladkor plačevali po znatno višji ceni, kot je predvideval mednarodni

dogovor. Ko pa so nastale med obema državama težave, so ZDA odpovedale nakup kubanskega sladkorja in ga nočejo plačevati niti po cenah, ki jih predvideva mednarodni dogovor.

Zadnji mednarodni sporazum je bil sklenjen leta 1959, a ni postal veljaven, ker ga mnogo držav ni odobrilo. Italija ga je potrdila 3. novembra leta 1961, se pravi mesec dni, preden je splošni mednarodni dogovor propadel (decembra 1961). Trenutno so postavili različne stike med zastopniki prizadetih držav, a je malo upanja na kakšen uspeh. Vzrok je predvsem v sporu med ZDA in Kubo: ZDA kupujejo sladkor drugod, Kuba pa bi želela, da bi ji priznali večje količine v sladkornem dogovoru. Ker trenutno v tem oziru ne more uspeti, prodaja sladkor komunističnim državam, ki pa nočejo plačevati visokih cen. Tržno svobodne količine sladkorja sedaj tiščijo na svetovno ceno sladkorja, ki znaša trenutno 44 lir za kg. Tudi ni upanja, da bi se cena zvišala.

Italija stoji ob robu sladkorne vojne, ker ni pri tem mnogo prizadeta. Potrošnja znaša nekaj manj kot 11 milijonov stotov na leto in se stalno dviga. To količino sladkorja pa Italija lahko pridelava doma. Večje količine pa tudi ne sme pridelati, ker je vezana na dogovore o Skupnem evropskem tržišču: vsaka država — članica pridelava doma toliko sladkorja, kolikor ga porabi. Ne izplača se pa pridelovati sladkorja za izvoz na prosti svetovni trg, ker je cena doma pridelanega sladkorja mnogo višja. V tovarni stane namreč kg italijanskega sladkorja kakih 120 lir, h katerim je potrebno prišteti še 70 lir za razne dajatve. V goriški prosti coni je sladkor po 105 lir za kg.

Italija ima preveč sira

V Italiji namblzejo letno nekaj nad 190 milijonov stotov mleka. Računajo, da proizvodnja zraste letno za 3%, tako da bo leta 1965 znašala okoli 120 milijonov stotov. Ker potroši vsak državljani povprečno po 60 litrov mleka na leto, predstavlja ta potrošnja nekaj nad 30 milijonov stotov (50 milijonov x 60). Obstaja upanje, da se bo potrošnja mleka kmalu znatno dvignila, saj delajo v tem smislu veliko propagando, posebno v Južni Italiji, kjer znaša potrošnja svežega mleka komaj 20 litrov na leto in osebo.

Dejstvo je, da znaša danes v Italiji proizvodnja sira okoli 440 milijonov kg in da se ta količina dvigne za nadaljnjih 15 milijonov kg kot saldo oziroma prevešek zunajne trgovine, ker je uvoz sira večji kot izvoz. Notranja potrošnja pa znaša povprečno 7 kg sira na leto in glavo ali v celoti okoli 350 milijonov kg (50 milijonov x 7). Če potrošnjo (350 milij. kg) odštejemo od razpoložljive količine (440 + 15 milij. kg), dobimo razliko 115 milijonov kg ali na kratko nad 100 milijonov kg sira, ki predstavlja precejšnjo vrednost (nad 25 milijard lir), ki hudo bremeni sirarsko industrijo. Veletrgovci s sirom in industrialci upajo, da se bo v okviru EST v kratkem odprl trg, ki bo porabil zaloge in pozneje vso redno proizvodnjo. Pravih optimistov pa je v tem oziru prav malo.

R. B. Ne cveteja več zame...

24

Pri tistih dveh brezah na ozki stezi se je Živko zgrudil na tla. Obraz je stisnil v vlažno zemljo, ramena so se mu tresla v divjem joku. Tudi on je kriv. Takrat bi je ne smel pustiti od sebe. Dvomil je o njeni ljubezni, zdaj je prišla kazen!

S težavo se je dvignil. Še mora iskati, ne izgubiti upanja! Pa saj je nemogoče, da bi mogla priti šibka Neva tako daleč. Že zdavna bi jo bile morale zapustiti vse moči.

Spet je gledal preko močvirja. Od nekod je zaslišal glasove. Morda so jo našli? Njemu se pa tukaj blede?

Že se je hotel obrniti, kar zasliši tihe, vekajoče glasove. Obrne pogled — obstane, kot da ne more verjeti lastnim očem.

Sredi gostega šopa trave leži nekaj v belu zavitega. Jokajoči otroški glas... tam naprej pa se v travi nad vodo napihuje bela ženska ogrinjalka.

Sam Bog je varoval mlado življenje. Neva ni imela v poslednjem trenutku toliko moči, da bi vzela nedolžnega otroka s seboj v strašni grob. Z zadnjimi močmi ga je odložila na varno.

Kaj se je kasneje zgodilo, tega se ni mogel Živko natanko spominjati. Počasi in previdno se je dotikal nad kлокotajočo vodo do otroka. Šlo je za življenje obeh. Končno

ga je dosegel. Zbežal je z njim nazaj po stezi, ven, ven iz močvirja, ki je zahtevalo novo žrtev. Samo ena misel ga je ves čas navdajala: nad tem otrokom bo bdel kot oče. To ji je obljubil. Morda bo težko izpoinil to obljubo, a vse življenje ji bo posvetil.

Neva ni imela groba v suhi zemlji in ga ne bo našla. Temne vode ne izpuste več svojih žrtev.

Po stezi proti močvirju je spet korakal mladi mož. V rokah je nosil venec iz poljskih rož. Nerodno so ga spletle moške roke, a to so rožice, ki so vsako pomlad cvetele tudi za Nevo, zdaj ne bodo nikoli več...

Dolgo je stal Živko na robu močvirja. Tista ženska ruta, vsa že razcefrana, se je ujela v šop visoke trave in se poigrava z vetrom. Tam spodaj spi ona...

Počasi je spustil Živko venec v vodo. Le polagoma se je pogrezal v zlokobno globino. Solze so mu lile po obrazu.

»Nevina, z bogom, z bogom!« je tiho šepetal. Še šepet je onemel. Mrak se je trgal od vsepovsod. Tedaj je omahnil na stezo in se vrnil v sivo življenje, ki ni cvetelo njej in ne bo tudi njemu...

KONEC

KDO bo nabral največ točk?

(3. ugankarski natečaj NOVEGA LISTA z nagradami)

KDO SO? (Vsaka slika 2 točki) Uganite, kdo so naslikane osebe. Med temi je nekaj politikov, športnikov, pevk in filmskih igralcev

Vse reševalce naprošamo, naj rešitve pošljejo do 8. marca

Pravljnični činčila

Danes ima na vsem svetu kakih 200 žensk popoln plašč iz činčila, kakšnih 1000 pa jih bo, ki imajo 3/4 ali 7/8 plašče ali kakšno štolo iz iste kožuškovine. Med 200 ženskami s popolnim plaščem bo kakih 5 Italijank, druge so večinoma Američanke. Pred 3 leti to je leta 1958 jih je bilo 27, ki so imele popoln plašč iz činčila. Med temi ni bilo nobene Italijanke, pač pa Stalinova vdova in Kaganovičeva hči, poleg holandske kraljice, Rite Hayworth, Soraye, vdove po Aga Kanu, Barbare Hutton in nekaj drugih.

Za popoln plašč iz činčila je potrebnih 200 do 250 kožuščkov glodalca činčila, ki izhaja iz Južne Amerike in katerega se je posrečilo Amerikancem vloviti in z rejo razmnožiti. Danes je vzrejališč činčila mnogo in nekaj tudi v Italiji. Vzreja ni težka, ker je prehrana precej enostavna, draga pa je nabava živalic in ureditev vzrejališča. Nekaj živalic stane danes 100.000 do 150.000 lir, kožuščki pa se prodajajo po 40 do 50.000 lir. Ker je potrebnih za damski kožuh 200 do 250 kožic činčila, stane tak kožuh vsaj 12 do 15 milijonov, dvakrat toliko pa, če je od kratkorepe pasme.

MRAVLJE ZAŠČITNICE GOZDOV

Na obronkih Alp v severni Italiji so po gozdovih razširjene mravlje pasme »rufa«, ki živijo v močnih kolonijah in ki uničijo ves kvarni mrčes, ki bi napadel ali grozil gozdom.

Teh mravelj se misli poslužiti gozdna uprava na Sardiniji za rešitev tamkajšnjih hrastov, ki dajejo plutovino. Zarodil se je namreč različen mrčes, ki grozi uničiti vse hrastove gozdove za plutovino. Trenutno bodo razširili 30 stotov sodov z rodovinami — gnezdi mravelj »rufa« in če se bo obnesel ta način boja, bodo uvozili še druge mravlje.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ulica Sv. Frančiška 20 - Telefon 29-477

Kam neki se je izgubil tretji? se je spraševal. Izginil je tako nenadno, kot so se bili pojavili, in začel je dvomiti, če je sploh prav videl in če nista bila že od vsega začetka le dva. In vedno bolj se ga je polasčal čudni občutek, da se mu vse skupaj le sanja; saj ni mogoče, da bi bil padel v trinajstem tisočletju v roke ljudem iz kamene dobe in povrh še neki barvni rasi, kot je kazalo, ki vendar ni mogla biti doma v teh Skalnih gorah. v njegovih Skalnih gorah, ki jih je bil svoj čas vse prekrizal s svojim aerautom in smučmi. Najbrž sem še vedno na »Liberty« in se mi vse to le sanja, mu je šlo po mislih. Njena resničnost mu je bila še vedno bližja in manj fantastična kot to čudno srečanje v temi sredi teh tako znanih gora. Nagonsko se je trudil, da bi se vzdramil iz teh blodnih, morečih sanj, toda ni se mu hotelo posrečiti. Nehote se je z rokami dotikal vej in skal, kot bi se hotel prepričati, če so resnične ali samo sanjski privid.

Da bi pregnal čudni občutek začaranosti, je začel polglasno prepevati, kot bi hotel s poslušanjem lastnega glasu pregnati čar, ki mu je zapadel. Hkrati pa je z nekakim dvomom poslušal samega sebe, češ ali je to res moj glas? Ali se mi ne tudi to ne sanja?

Nekajkrat se je ozrl, da bi videl, kako reagirata njegova spremljevalca na njegovo petje. Onadva pa sta še vedno mirno hodila za njim, kakor da ga sploh ne slišita. Šele ko se je iz živčne napetosti in hkrati izzivalnosti glasno zakrohotal v temo in je odmev pošastno okrepil in pomnožil njegov »ha-ha-ha-ha!«, je tisti, ki je hodil prvi za njim, nekaj zamomljal in ga sunil s pestjo v hrbet, a vendar ne presurovo. Njegov sunek je spominjal bolj na sunke, ki si jih izmenjavajo dečki v živahni igri.

Prvi hip mu je prišlo na misel, da bi se obrnil in ju pokosil s svojo avtomatsko pištolo. In to bi bil v svoji živčni napetosti

Povzatek iz vesolja

E. Z.

48.

najbrž tudi storil, če bi ga ne bil prav ta nesurovi sunek spomnil na to, da je bilo v obnašanju teh ljudi nekaj skoro otroško nedolžnega in nepreračunanega. Zakaj so mu vendar pustili orožje, ki je bilo neprimerno nevarnejše od njihovih nožev? Ali mar ne poznajo strelnega orožja? Ali pa razpolagajo sami s kakim drugim, nevidnim orožjem, spričo katerega se jim zdi njegova avtomatska pištola popolnoma nenevarna?

V takem ugibanju, dvomih in negotovostih je taval dalje, se spotikal ob kamne in korenine ter preskakoval potočke. Kljub temu pa je v svetu zvezd razločil pred seboj nejasne obrise nekake stezice, ki se je vila strmo navzgor. Zdaj pa zdaj je imel občutek, da je je konec in da se izteka nekam v temo, a vedno spet jo je začutil pod nogami, kakor da ga neka čudna sila žene v določeno smer, iz katere ne more kreniti vstran. Nekajkrat je to nalašč poskusil, a vedno spet je začutil nekaj kakor kes, ki pa ni izvirail iz njegove volje, in obrnil korak nazaj na stezo, ne da bi bila spremljevalca kakor koli posegla vmes.

Ni vedel, koliko časa že tako hodijo. Čas se mu je popolnoma zmedel. Morda so hodili že eno uro, morda pa šele četrte ure in se mu je samo zdelo, da je preteklo že mnogo več časa, kot ga je v resnici minilo od hipa, ko je padel v roke tem čudnim tipom. Končno je tvegail in pogledal na blesteča kazalca zapestne ure. Bilo je pol dveh. Hodili so torej že kake pol ure.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Kakšne uspehe bo dosegla Jugoslavija na svetovnih prvenstvih?

Živahna dejavnost tudi v Jugoslaviji

Ljubitelji jugoslovanskega nogometa upajo (nekateri so celo prepričani), da bo Jugoslavija v Čilu srečno prebredla vse težave izločilnih tekem. Jugoslovani upajo, da bo državna reprezentanca premagala Urugvaj in se tako uvrstila za nadaljnje tekmovalje. Čirč in Mihajlovič bosta pazljivo opazovala urugvajsko reprezentanco, ki bo aprila in maja meseca gostovala po Evropi. Če obstaja takšno upanje, je zasluha moštva Crvene zvezde, ki je pred kratkim uspešno zaključila gostovanje po Južni Ameriki. Crvena zvezda je premagala tako argentinski River Plate kot brazilski Botafogo, igrala neodločeno z urugvajsko ekipo Nacional in s čilsko Colo-Colo.

Jugoslavija bo začela svoje priprave prve dni maja, in sicer takoj po končanem državnem prvenstvu. Na sporedu sta prijateljski tekmi proti Indoneziji (13. maja) in proti Vzh. Nemčiji (16. maja), toda Jugoslovani se želijo spoprijeti z močnejšimi ekipami. Nekateri predlagajo, da bi skrajšali potek državnega nogometnega prvenstva, da bi tako omogočili pripravo državne reprezentance.

Kdo bo igral v Čilu? Izbranih je do sedaj že trinajst igralcev, in sicer vratarja Šoškić (Partizan) in Stojanović (Crvena zvezda), branilci Đurković (Crvena zvezda), Jusufi in Vasović (oba Partizan) in Radaković (Rijeka), ter napadalci Čebinač, Kovačević in Galić (Partizan), Bego (Hajduk), Jerković (Dinamo), Sekularac (Crvena zvezda) in Mujić (Velež). V poštev pridejo verjetno še Marković, Perušić in Lamza (Dinamo), Kozlina (Hajduk), Tomić in Melić (Crvena zvezda), Bena in Takac (Vojvodina).

V nedeljo so jugoslovanski nogometaši nastopili v četrtfinalnih tekmah za jugoslovanski pokal. Crvena zvezda je v Beogradu s precejšnjo težavo premagala ekipo Radnički iz Sombora (2:1). Za Crveno zvezdo je oba gola zabil Milošević; isto se je zgodilo z Dinamom, ki je odšel iz Sarajeva z minimalno zmago (1:0) in še s pomočjo enajstmetrovke, ki jo je streljel Matuš. OFK Beograd je kot gost porazil (1:0) mostarski Velež, medtem ko je Spartak iz Suhotice izločil (1:0) Slobodo iz Tuzle. Strokovnjaki predvidevajo, da se bosta v finalni tekmi srečala Dinamo in Crvena zvezda.

TUDI KOSARKA NA DNEVNEM REDU

Nikolić, trener jugoslovanske reprezentance, je zelo zadovoljen z uspehi, ki jih je moštvo doseglo proti Italiji in proti Belgiji (štiri prepričljive zmage), čeprav pripominja, da bi Jugoslavija bila lahko še močnejša. Najslabša točka ekipe je obramba, kar povzroča, da je večini tudi napad neučinkovit. Mnogi igralci morajo še precej izpopolniti svoje znanje, ker Korac ne more vedno nositi glavnega bremena skozi vso tekmo. Danu ni več tako blesteč, kot je bil pred leti, isto bi rekli o Djuriću, le da je ta nekoliko bolan. Djerdja in Nikolić ne znata izkoristiti vseh prilik. Le Petričević stalno napreduje.

Jugoslavija se bo začela pripravljati na svetovno prvenstvo, ki bo, kot znano, v Manili, na Filipinskih otokih. Oktobra oziroma novembra se bo

državno moštvo spoprijelo s Sovjetsko zvezo, in sicer v Jugoslaviji, in nato bo sodelovalo na balkanskih igrah, ki bodo v Istanbulu. Pred odhodom na Srednji vzhod bo Jugoslavija igrala v Italiji še dve tekmi proti tamkajšnji reprezentanci.

Na kakšno mesto upajo Jugoslovani? Prepričani so, da se bo njihova reprezentanca uvrstila na peto ali šesto mesto, in sicer za ZDA, Sovjetsko zvezo, Brazilijo in Filipini.

Prihodnjo nedeljo, 25. februarja, bo v Ljubljani povratna tekma za evropski košarkarski pokal prvakov med prvacom Zah. Nemčije USC Heidelberg ter ASK Olimpijo.

JUGOSLAVIJA IN DAVISOV POKAL

Jugoslavija ne bo letos nastopila v evropski coni za Davisov pokal; po pravilih tekmovalja pa se Jugoslavija lahko priključi ali ameriški ali azijski coni. Odločitev melbournskega žreba so v Evropi sprejeli z obžalovanjem, ker ima Jugoslavija dva mlada in obetajoča tenista, in sicer Jovanovića in Pilića.

V evropski coni za Davisov pokal igra največ 28 reprezentanc, med temi so lahko največ štiri zemljorodne, in ker je bilo vpisanih držav 31, so zavrnili prijave Jugoslavije, Maroka in Rodezije. Jugoslavija bo po vsej verjetnosti sodelovala v ameriški coni, ker se zdi, da je vpisovanje v azijski coni že zaključeno. Potovanje preko oceanov bodo plačali iz posebnega fonda Mednarodne zveze in edino škoda je v tem, da ekipa ne bo imela pravice izbire igrišča. To pomeni, da bo Jugoslavija povsod igrala kot gost. Vrednost reprezentanc v ameriški in azijski coni je slabša od evropske. V Ameriki so le ZDA resen nasprotnik, v Aziji pa Indija. Če bi Jugoslavija porazila Indijo, bi lahko igrala v mednarodnem finalu. Potovanje bi lahko povežali z raznimi nastopi na tamkajšnjih velikih turnirjih, kar bi bilo velike važnosti za nabiranje novih izkušenj. Kaže pa, da bodo pravilnik tekmovalja za Davisov pokal čimprej spremenili in Jugoslovani že pripravljajo poseben predlog.

KOLESARSKA DIRKA PO JUGOSLAVIJI

Letošnja kolesarska sezona bo tudi v Jugoslaviji zelo pestra in zanimiva. Jugoslovani se že pripravljajo v Opatiji, ker jih čakajo težke naloge na mnogih tujih in domačih cestah. Največji jugoslovanski prireditvi bosta etapni dirki »Po Hrvatski in Sloveniji« in etapna dirka »Po Jugoslaviji«. Tradicionalna hrvaško-slovenska dirka bo

trajala od 5. do 9. junija in bo imela naslednje etape: Ljubljana - Maribor - Zagreb - Reka - Ajdovščina - Col - Idrija - Žiri - Ljubljana. Dirka tokrat ne bo vodila čez Vrščič, pač pa so prireditelji sklenili, da bo vodila po cestah tistih krajev, kjer so dane vse možnosti za večjo popularizacijo kolesarskega športa. Sodelovali bodo Avstrijci, Nemci, Svcicarji in Italijani, verjetno okrog 70 kolesarjev.

Dirka »Po Jugoslaviji« pa se bo začela 29. julija in se končala 10. avgusta. Začetek bo v Skopju, cilj pa v Ljubljani. Dolžina proge 1.912 km. Etape so naslednje: Skopje - Leskovac - Niš - Svetožarevo - Beograd - Osijek - Slavovski Brod - Banja Luka - Zagreb - Reka - Pulj - Nova Gorica - Vrščič - Ljubljana. Jugoslavija bo na dirko povabila 16 diržav.

USPEHI TUDI V OSTALIH SPORTIH

Pred dnevi so v Sloveniji nastopili mladi japonski telovadci in želi velik uspeh. Nastopil je tudi mladi Yukio Endo, ki je po mnenju japonskega strokovnjaka Ikede resen kandidat za najvišji naslov na letošnjem svetovnem prvenstvu, ki bo v Pragi, poleg znanega Japonca Ona, Rusa Sahlina in Titova ter Jugoslovana Mira Cerarja. Uspešen je bil tudi mladinski prvak Aiba.

Končalo se je v Jugoslaviji tudi hokejsko prvenstvo na ledu in zmaga je seveda pripadla, kot se to dogaja že sedem let, močni postavi Zelezarne Jesenic. Jesenice so z lahkoto zmagale v vseh šestih tekmah in zabile nič manj kot 58 golov, prejele pa le 4! Na drugem mestu najdemo Ljubljano, na tretjem Partizana in na četrtem Crveno zvezdo. Izpadlo je moštvo iz Celja, v prvo ligo pa se uvrstila postava iz Kranjske gore.

Pred dnevi je bil v Zagrebu izbirni turnir za sestavo državne reprezentance, ki bo nastopila na letošnjem evropskem prvenstvu v namiznem tenisu v Berlinu. Janez Teran in Vojislav Marković sta si mesto v reprezentanci že prej zagotovila.

Kot že na nekaterih prejšnjih turnirjih smo tudi v Zagrebu ugotovili, da se mladi tekmovalci vse bolj uveljavljajo. Jazvič, Večko in Korpa so brez strahu stopali za mizo, čeprav so stali na nasprotni strani prekaljeni mojstri bele žogice. V Zagrebu je bil najboljši Hrbud, ki ga je premagal le Večko v najboljši igri turnirja. Na drugem mestu najdemo Jazvića, na tretjem Večka; sledita še Uzorinac in Korpa.

Kepeljski klub za kegljanje na ledu z Jesenice je priredil VI. mednarodni turnir s sodelovanjem 17 ekip iz Avstrije, Italije in Jugoslavije. Zmagala je avstrijska postava FF Fe'den pred italijansko ekipo Rapid iz Brixena.

V Osijeku so zaključili kvalifikacijski turnir za vstop v prvo žensko odbojgarsko ligo. Tekmovalje je bilo zelo izenačeno. Zmagala je ekipa Zvezničarja iz Novega Sada, ki bo tako skupno z Ljubljano, igrala prihodnje leto v zvezni ligi.

Jugoslavija bo kandidirala za prirejanje svetovnega prvenstva leta 1965 v veslanju. (dt)

ŽENA IN DOM

LEPA USTA

Vsaka izmed nas ve, da ni lepih ust brez lepih in zdravih zob. Skušala vam bom zato dati nekaj praktičnih nasvetov, ki vam bodo pomagali, da ohranite zobe take, kot si jih želite.

Predvsem pazite, da bo ščetka za zobe trdna, to boste dosegle, ako jo boste vsakokrat po uporabi splaknile v mrzli vodi in jo dobro posušile. Kakor hitro postane ščetka premehka, kupite si novo, ker je mehka ščetka za zobe neuporabna. Lahko pa rabite ščetko z gumijastimi zobmi, ker bolje od vseh drugih očisti prostor med enim zobom in drugim, jim na ta način odvzame vso hrano in ne draži čeljusti.

Ščetka pa vam ne bo mnogo pomagala, ako je ne boste znale pravilno uporabljati. Paziti je treba predvsem na to, da skrbno odstranite ostanki hrane, ki so se nakopičili med zobmi, in da skrbno očistite tudi robove in notranji del zob. Najlepše boste očistile zobe na ta način, da boste ščetko močno pritisnile na zobe in delale z njo nekaj krogov po treh do največ štirih zobeh hkrati.

Izberite si tudi dobro zobno pasto in pazite pri njeni izbiri, kajti niso vse zobne paste dobre. Najbolje je, da se posvetujete s svojim zobozdravnikom pri njeni izbiri. Zobno pasto boste lahko

same napravile doma na ta način, da bo te priprave sodi bikarbona enako količino soli.

Vendar ne bo vse to, kar sem vam svetovala, nič pomagalo, ako boste pozabile na kalcij, ki je glavni element pri ohranitvi zdravega zobovja. Našle ga boste predvsem v mleku, siru in jogurtu. Zelo koristita zobovju tudi zelenjava in sadje, predvsem pomaranče in limone.

In še en nasvet: če hočete imeti zdrave zobe, pojdite k zobozdravniku vsaj dvakrat v letu.

Kar zadeva ustnice in njih šminkanje, bi vam priporočala, da date prednost svetlim barvam, ker pomladijo osebo, šminke oranžne barve se prilagajajo eksotičnemu tipu ženske, rdeče, sploh temne šminke, napravijo poteze obraza bolj trde.

Ako opažate, da se šminka slabo oprijema ustnic, pomeni, da so vlažne. V tem slučaju je dobro, da si jih nekoliko napudrate.

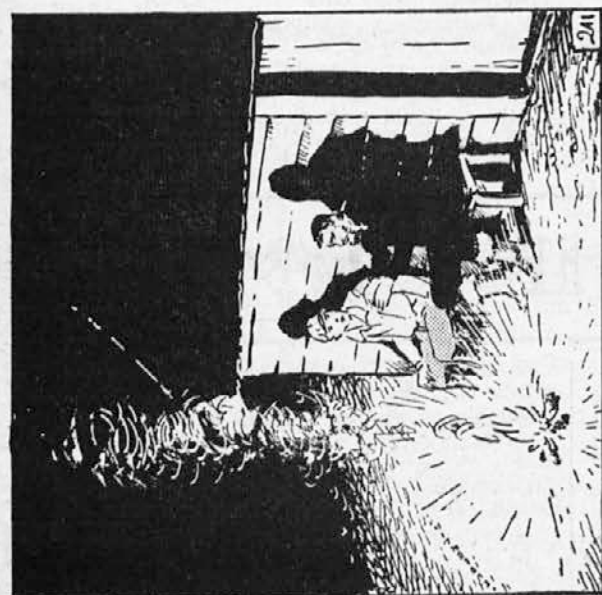
Še nekaj bi vam rada povedala kar zadeva ustnice, namreč to, da zgrešeno mislijo tiste, ki so prepričane, da šminkanje izven ustnic napravi slednje bolj mesnate in velike, torej lepše; nasprotno, ta način šminkanja napravi osebo gršča, ker odvzame obrazu vso njegovo ljubkost. Zato vam svetujem, da upoštevate pri šminkanju predvsem naravno obliko ustnic.

Ondina

Svetovno prvenstvo v drsanju

V Moskvi se je v nedeljo končalo svetovno prvenstvo v hitrostnem drsanju, na katerem je sodelovalo večje število drsalcev iz vseh kontinentov sveta. Novi svetovni prvak je postal 25-letni Rus Koščikin. Na drugem mestu je Nizozemec Van der Grift, na tretjem Rus Stenjin. V posameznih disciplinah so zmagali Rus Grišin (500 m), Rus Stenjin (1500 m) in Sved Nilsson (5000 in 10.000 m). Zanimivo je, da sta si Koščikin in Van der Grift zamenjala naslova. Evropski prvak Rus Merkulov je razočaral.

V Imatri, na Finskem, pa je bilo istočasno tudi svetovno prvenstvo za ženske. Zmagala je članica sovjetske ekipe Voronjina pred rojakinjo Skoblikovo. Tudi tretja tekmovalka, Tuzova, je bila članica Sovjetske zveze. Zmaga Voronjine je zelo prepričljiva, ker je zmagala v treh disciplinah (1000, 1500, in 3000 m), le njena rojakinja Soročinska jo je prehitela na 500 m.

211. »Kako ste to ugotovili?« je vprašal znanstvenik. »Po sledovih v snegu. Manjši volk med bojem vedno teka sem ter tja, ko pa je ris premagan, se še on zažene vanj in ga trga. Samo enkrat sta padla oba obenem in tedaj je moral biti eden obeh ranjen, saj sem še pol milje lahko sledil zverinama po krvavi sledi.«

212. Tri dni po tem pogovoru se je še en ris ujel v past. Bil je ves razmrvarjen in njegov kožuh popolnoma brez vrednosti. Henry Loti je vzklikel. Preklinjal je po francosko in angleško in prisegal volkovoma maščevanje. Znanstvenik pa si je zamišljen ogledoval sledove. Vse je bilo res tako, kakor mu je pripovedoval izkušeni lovec.

213. Henry pa je že naredil načrt: novo risjo past je nastavil pod veliko podrito drevo, katerega veje so tvorile nekakšno odprtino z visokimi stenami na treh straneh. Če bi se ris ujel, bi morala volkova za njim skozi to odprtino. Zato je lovec vanjo nastavil pet manjših pasti tako daleč od risje, da jih ujeti ris ne bi mogel doseči.

214. »Prvi ali drugi se bosta že izognila, v eno pa se bosta gotovo ujela!«, se je veselil lovec. Sneg, ki je zapadel ponoči, je še bolj zakril pod mahom nastavljene pasti. Ris se je res ujel. Kazan in Siva, ki sta bila kake četrte milje oddaljena od podrtiga drevesa, sta slišala njegovo renčanje in rožljanje verige.

215. Noč je bila jasna in svetla. Že pred drevsom je Kazan zagledal risa, ki mu je past stiskala zadnjo desno šapo. Ris je bil ogromen, sedem ali osemletna žival. Njegovi nohi so bili poldrugo colo dolgi in zakrivljeni kot turške sablje. Grozilji so Kazanu s treh prostih nog. Čeprav ujet, je bil ris močnejši, nevaren nasprotnik.

216. Kazan je njegovo moč občutil že ob prvem napadu. Strašni krempelj so mu razparali ramo do kosti. Odskočil je — naravnost v eno od nastavljenih pasti. Železni zobje so se sklenili okrog njegove prednje šape. Ko je hotel, zmeden od jeze in bolečine, skočiti naprej, ga je zadržala veriga. Siva je pozabila na previdnost in priskočila.

PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RİÇE:

M. MUSTER

Za

naše

najmlajše

36